

მექრთამეობა და ფულის გათეთრების პრობლემა საბანკო სისტემებში

Bribery and the problem of money laundering in banking systems

ანი ხაჩიძე - დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
anikhachidze@tbcbank.com.ge

Ani Khachidze - PhD student, Georgian Technical University
anikhachidze@tbcbank.com.ge

რეზიუმე. ნაშრომში დეტალურად იქნება განხილული იმ პოლიტიკების შესახებ, რასაც ფლობს და ახორციელებს საბანკო სისტემა დღესდღეობით. ნებისმიერი საბანკო პროდუქტის გაყიდვის თუ მომსახურების გაწევის დროს აუცილებელი თავდაცვითი მექანიზმების განმარტება. საბანკო წესებისა და პროცედურების დაცვის აუცილებლობა.

საკვანძო სიტყვები: მექრთამეობა. ფულის გათეთრებასთან ბრძოლა.

Abstract. The article will discuss in detail the policies that the banking system nowadays owns and operates. Definition of defense mechanisms required when selling or banking any bank product. Necessity to adhere to banking rules and procedures.

Key words: bribery. Fight against money laundering

საბანკო დაწესებულებაში გამორიცხულია ნებისმიერი სახის საკრედიტო ან თუნდაც სადებეტო პროდუქტის გაცემა იმ შემთხვევაში, თუკი ეს წახალისებული იქნება ქრთამით ან ფულის გათეთრების მიზნით. შესაძლებელია საკრედიტო და სადებეტო პროდუქტის პირობებზე ზეგავლენის მოხდენა სხვა ადამიანის მიზანმიმართული ქმედებით, რაც გამომჟღავნების შემთხვევაში საფრთეს უქმნის ბიზნესს. ამ ყველაფრის თავიდან აცილების მიზნით ნებისმიერი დაწესებულება იქნება ეს საბანკო სისტემა თუ სხვა, თავის საქმიანობას და ბიზნეს ურთიერთობას წარმართავს სამართლიანად და ეთიკის მაღალი სტანდარტების მიხედვით. შესაბამისად ნებისმიერ ორგანიზაციას აქვს ნულოვანი ტოლერანტობა ფინანსური დანაშაულის მიმართ. ფინანსური დანაშაულის ნებისმიერი ფორმა იქნება ეს მექრთამეობა, კორუფცია თუ ფულის გათეთრება არის დანაშაული. მსგავსი ქმედება კი აზიანებს ფირმას და მისდამი ნდობის დონე მკვეთრად ეცემა. აღნიშნულის თავიდან აცილების მიზნით ფირმა უნდა ფლობდეს მკაფიოდ გაწერილ გეგმას და პოლიტიკას რომლის მიხედვითაც უნდა აწარმოებდეს ის საკუთარ საქმიანობას. ბანკი წამართავს რა თავის საქმიანობას სამართლებრივად, ის ხელს უწყობს ეთიკის ჩამოყალიბებას და სრულად

იცავს საკუთარ სახელს. სწორედ ამიტომ ის კრძალავს ნებისმიერი სახის მექრთამეობას. იქნება ეს ქრთამის შეთავაზება, აღება, გაცემა, მოთხოვნა და სხვა. მექრთამეობასთან ბრძოლის პოლიტიკის მიზანია აკონტროლოს ყველა იმ ადამიანის ქმედება, რომელიც მოქმედებს ბანკის სახელით. პოლიტიკა წარმოადგენს სახელმძღვანელოს ბანკის თანამშრომლებისთვის, დირექტორებისთვის და აღმასრულებელი დირექტორებისთვის, რათა მათ სწორად შეძლონ მექრთამეობის, კორუფციის და გადასახადებისგან თავის არიდების შემთხვევების იდენტიფიცირება და მოახდინონ შესაბამისი რეაგირება. პოლიტიკა ასევე თავისი მიზნებიდან გამომდინარე განსაზღვრავს თანამშრომლებისა და ბანკის მიერ დაქირავებული პირების პასუხისმგებლობას. თანამშრომლების მიერ პოლიტიკის მოთხოვნების შესრულება იცავს მას უარყოფითი შედეგებისგან. პოლიტიკის მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში თანამშრომელზე შესაძლოა გავრცელდეს დისციპლინარული ზომები, რაც მოიცავს დაკავებული პოზიციიდან განთავისუფლებას, ასევე ფულად ჯარიმას. გარდა ამისა, პოლიტიკის დარღვევის შედაგად შესაძლოა აღიძრას სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის საქმე და გავრცელდეს შესაბამისი სანქციები (მათ შორის, თავისუფლების აღკვეთის სახით). მსგავსი ტიპის სანქციები შესაძლოა გავრცელდეს პირადად თანამშრომელზე ან მის მენეჯერზე/ხელმძღვანელზე. ბანკის მექრთამეობისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის პოლიტიკა მექრთამეობის აღკვეთის მიზნით შეიმუშავებს შიდა წესებს და პროცედურებს, რომელიც ეფუძნება შესაბამის ადგილობრივ და საერთაშორისო საკანონმდებლო მოთხოვნებს და საუკეთესო პრაქტიკის ნორმებს, მათ შორის და არა მხოლოდ, დიდი ბრიტანეთის ანტიკორუფციული და მექრთამეობის საწინააღმდეგო კანონი - the Bribery Act 2010 (ქრთამის კანონი), ასევე FCA (financial Conduct Authority, ფინანსური ქცევის ორგანო) guideline on preventing financial crime (სახელმძღვანელო ფინანსური დანაშაულის პრევენციის შესახებ) (იანვარი 2015), Wolfsberg Anti-Corruption Guidelines (ვოლფსბერგის ანტიკორუფციული სახელმძღვანელო მითითებები) (აგვისტო 2011), Criminal Finance Bill 2017. მექრთამეობასთან ბრძოლის დოკუმენტი ბანკის მასშტაბით ამკვიდრებს საუკეთესო პრაქტიკის საერთო სტანდარტს და განმარტავს, თუ როგორ უნდა მოიქცნენ ბანკის თანამშრომლები, დირექტორები, აღმასრულებელი დირექტორები და ნებისმიერი მესამე

პირი, ვინც მოქმედებს ბანკის სახელით („ასოცირებული პირები“). მესამე პირებისთვის/მესამე პირებიდან საჩუქრების, მასპინძლობის, ჯილდოების შეთავაზების, მიწოდების ან მიღების შემთხვევაში. პოლიტიკა ვრცელდება ბანკის ყველა თანამშრომელზე მათი მდებარეობის, ფუნქციის და პოზიციის მიუხედავად. ნებისმიერი პირი, რომელიც დასაქმებულია ბანკში, ვალდებულია დაიცვას ბანკის შინაგანაწესი და მისი პოლიტიკა.

მექრთამეობისა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის პოლიტიკის მოთხოვნების შეუსრულებლობის გამოსავლენად ეფექტური მაკონტროლებელი სისტემის არსებობისთვის აუცილებელია ბანკმა დანერგოს და/ან რეგულარულად განაახლოს შემდეგი სახის შიდა პროცედურები და სტანდარტები და სხვა დაკავშირებული პროცედურები/პროცესები:

- ეთიკის კოდექსი
- შინაგანაწესი/ქცევის კოდექსი
- იცნობდე შენს კლიენტს
- კლიენტის შესწავლის პროცედურები
- იცნობდე შენს პარტნიორს პროცედურება, რაც მოიცავს ბანკთან

დაკავშირებული მესამე მხარის რისკების შეფასებას

- იცნობდე შენს თანამშრომელს
- ბანკის ბიზნეს მიმართულებების და მოქმედების იურისდიქციების

შეფასებას

- საჩუქრების და მასპინძლობის ღონისძიების ინსტრუქციებს
- ინციდენტების მართვის პოლიტიკას
- ინციდენტის მართვისა და რისკის ესკალაციის პროცედურა

მენეჯმენტის ინფორმირების პროცედურასთან ერთად.

მექრთამეობა არის ქმედება, რომელიც გულისხმობს გარკვეული სარგებლის დაპირებას, შეთავაზებას, მიღებას, ან გადაცემას პირდაპირ ან ირიბად იმ მიზნით, რომ შეიქმნას ნებისმიერი ტიპის კომერციული, კონტრაქტული, რეგულატორული ან პირადი უპირატესობა და / ან წახალისდეს ან დაჯილდოვდეს ქმედება, რომელიც არის უკანონო, არაეთიკური ან არღვევს პოზიციით დაკისრებული ვალდებულებებს. მაგალითისთვის ბანკის თანამშრომელზე ქრთამის გაღება შესაძლოა მიმართული იყოს საბანკო კრედიტის დამტკიცების, ან უკეთესი პირობების შეთავაზებისთვის. (უნდა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ საბანკო სისტემაში

სტატუს/სოლო/ვიზ კლიენტები ყოველთვის სარგებლობენ უკეთესი პირობებით, ვიდრე რიგითი მომხმარებლები. აღნიშნულ მომსახურებაში კი მსესხებელი ყოველთვიურ საკომისიოს იხდის). მექრთამეობის სამართალდარღვევის შეფასებისას, არ აქვს მნიშვნელობა იმას, თუ რამდენად გააზრებულად ხდება მსგავსი ქმედება. ქრთამად შესაძლოა ჩაითვალოს ნებისმიერი შემდეგი:

- ფული
- საჩუქარი
- გასართობი ღონისძიებები და მასპინძლობა
- სხვადასხვა შესაძლებლობების შეთავაზება (მაგ: საგზურის შეთავაზება)
- ნებისმიერი ფასეული ნივთი.

ქრთამის რისკი განისაზღვრება სამი დონის მიხედვით. დაბალი, საშუალო და მაღალი რისკის მატარებელი. მომხმარებლის მიერ შესაძლოა საჩუქრად წარმოდგენილი იყოს ნებისმიერი დასახელების და სახეობის ნივთი თუ მომსახურება. იქნება ეს უზრალოდ ტკბილეული თუ ძვირადღირებულ კურორტზე დასვენების ვაუჩერი.

მასპინძლობა შეიძლება იყოს ნებისმიერი კერძო პირის თუ ფირმის ორგანიზებული ღონისძიება, რომელიც შეიძლება მოიცავდეს სპორტულ და კულტურულ ღონისძიებებს, კონფერენციას და სხვა. თუმცა მასპინძლობასაც აქვს სხვადასხვა სახე. პოლიტიკა არ კრძალავს კეთილსინდისიერი განზრახვით მოწყობილ მასპინძლობას, რომელიც უკეთ წარმოაჩენს ფირმის სახეს და ეხმარება კლიენტსა და თანამშრომელს უკეთესი ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში. მასპინძლობასთან დაკავშირებული მაღალი რისკის შემთხვევის დროს ფირმის თანამშრომელმა აღნიშნული საკითხი უნდა გააგებინოს უშუალო უფროსს და კონსულტაცია უნდა გაიაროს შესაბამისობის რისკების მართვის სამსახურთან, რომელიც დაადგენს თანამშრომლის შემდეგ ქმედებას. იმ შემთხვევაში თუ შესაბამისი სამსახური უფლებას მისცემს თანამშრომელს ისარგებლოს შეთავაზებული მასპინძლობით, თანამშრომელს უპრობლემოდ შეუძლია ისარგებლოს შეთავაზებით.

ბანკის ან კლიენტის მხრიდან გაღებული საჩუქარი, არის ნივთი, რომლისთვისაც არ მოითხოვება ფინანსური ანაზღაურება და რომელიც

უმეტეს წილად წარმოადგენს მადლიერების ან სტანდარტული ბიზნეს ეტიკეტის გამოხატვის საშუალებას. საჩუქრის ღირებულების მიუხედავად ისეთი საჩუქრის გაცემა ან მიღება, რომელიც მიზნად ისახავს საჩუქრის მიმღების ბიზნეს გადაწყვეტილებებზე ზეგავლენას, განიხილება როგორც ქრთამი. არცერთ თანამშრომელს არ აქვს უფლება მიიღოს საჩუქარი თუკი ეს საჩუქარი აღიქმება როგორც ქრთამი. აღნიშნულ შემთხვევაში ბანკის თანამშრომელი ვალდებულია მიმართოს შესაბამისობის რისკის განყოფილებას, რომელიც გადაწყვეტს შემდეგ ქმედებას თანამშრომლის მხრიდან. ქრთამად არ აღიქმება იმ სახის საჩუქარი, რომელიც ასახავს კლიენტის მადლიერებას და საჩუქრის თანხობრივი მაჩვენებელი არ აღემატება ბანკის შნაგანაწესით დადგენილ მაჩვენებელს. (სს თიბისი ბანკში საჩუქრის მაქსიმალური თანხობრივი ოდენობა უნდა განისაზღვრებოდეს მაქსიმუმ 100 ლარით). თუ საჩუქრის ღირებულება აღემატება დადგენილ ზღვარს, მისი შეთავაზების ან მიღებისთვის საჭიროა შესაბამისობის რისკების მართვის დეპარტამენტის ნებართვა. თუკი სამსახურმა არ მისცა უფლება თანამშრომელს საჩუქრის მიღებაზე, აღნიშნული უნდა დაუბრუნდეს მის მფლობელს, შესაბამისი განმარტებით, იმისათვის რომ არ გამოვიწვიოთ კლიენტის წყენინება ან გაღიზიანება. იგივე წესი ვრცელდება საჩუქრებზე, რომლის მიღების ან შეთავაზების სიხშირე აღემატება წელიწადში სამ შემთხვევას. ასეთი შემთხვევები უნდა დაფიქსირდეს საჩუქრების და მასპინძლობის ელექტრონულ ჟურნალში. თუ თანამშრომელი ვერ ამბობს უარს საჩუქარზე/მასპინძლობაზე, რადგან ამგვარი საქციელი შეიძლება იქნას აღქმული, როგორც ეტიკეტის დარღვევა, მან უნდა მოიპოვოს თანხმობა შესაბამისობის რისკების მართვის დეპარტამენტისგან საჩუქრებისა და მასპინძლობის ელექტრონული ჟურნალის საშუალებით. თუ საკითხის გადაწყვეტა არ შეუძლია შესაბამისობის რისკის მართვის განყოფილებას, საკითხი უნდა გადაწყვიტოს კომიტეტმა. ნებისმიერი სახის მასპინძლობა და საჩუქარი აღწერილი უნდა აიყოს შესაბამის ჟურნალში. აღნიშნულ მონაცემებს ბანკი ინახავს 6 წლის განმავლობაში. დაუშვებელია ჟურნალში ყალბი ჩანაწერების გაკეთება. ბანკს უფლება აქვს მიიღოს ან გასცეს შემოწირულობა და სპონსორობა. თუმცა ბანკი არ გასცემს შეწირულობებს პოლიტიკური პარტიებისთვის და ორგანიზაციებისთვის. იმისათვის რომ ორგანიზაციის ყველა

თანამშრომელმა იხელმძღვანელოს შიდა განაწესით და დაიცვას ფირმის სახელი, აუცილებელია ტრენინგების ჩატარება და ყველა თანამშრომლის ცნობიერების ამაღლება შიდა პოლიტიკის წესების დაცვისათვის.

„ფულის გათეთრება“ არის პროცესი, რომლის დროსაც ხდება კრიმინალური საქმიანობიდან მიღებული უკანონო შემოსავლისათვის კანონიერი სახის მიცემა, მისი რეალური წარმოშობის, მესაკუთრის ან მფლობელის ან/ და ქონებრივი უფლებების დამალვა ან შენიღბვა ან/და ასეთი ქმედების ჩადენის მცდელობა. ფულის გათეთრებად შესაძლოა ჩაითვალოს არალეგალიზებული პროდუქტების რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავლისთვის ოფიციალური სახის მიღება. ე.წ. შავი შემოსავლის ოფიციალურ წყაროდ ჩვენება და სხვა. ბანკი აანალიზებს ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების რისკებს და ამ პროცესის წარმართვისას ხელმძღვანელობს ადგილობრივი კანონმდებლობით, FATF (Financial Action Task Force. ფინანსური მონიტორინგის სამსახური) რეკომენდაციებით, ბაზელის სტანდარტებითა და საუკეთესო პრაქტიკით. ბანკის პერსონალმა უნდა გამოიჩინოს სათანადო ყურადღება და გულმოდგინება. ბანკის ყველა თანამშრომელი ვალდებულია დაუკავშირდეს უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის აღკვეთის ქვეგანყოფილებას (შემდგომში AML ქვეგანყოფილება) ფულის გათეთრების ან ტერორიზმის დაფინანსების კუთხით საეჭვო ნიშნების აღმოჩენის შემთხვევაში. AML განყოფილების თანამშრომლები ყოველდღიურ მონიტორინგს უწევენ ბანკის კლიენტების ბრუნვას, გადარიცხვას, შემოსავალსა და სხვა. მაგალითისთვის როდესაც ანგარიშზე აღმოჩნდება დიდი თანხა, ბანკის თანამშრომელი აუცილებლად ახდენს აღნიშნული თანხის წარმომავლობის დადგენას. როდესაც ანგარიშზე ხდება 30 000 ლარის, (ექვ. ვალუტაში) შეტანა, ბანკის თანამშრომელი აუცილებლად ეკითხება თანხის შემომტანს თუ საიდან არის აღნიშნული თანხა, რომელზეც პასუხი სავალდებულოა. სხვადასხვა საბანკო დაწესებულებაში შესატანი თანხის ლიმიტი განსხვავებულია. თიბისი ბანკში აუცილებელია ინფორმაციის გამხელა 30000 ლარს ზემოთ განხორციელებული ტრანზაქციის დროს. ტერა ბანკში აღნიშნული ლიმიტი შეადგენს 15000 ლარს. ხოლო რაც შეეხება საქართველოს ბანკს, აღნიშნულს ეს შეზღუდვა არ აქვს. მხოლოდ საკმაოდ დიდი თანხის შეტანის შემთხვევაში ინტერესდება AML განყოფილება თანხის წარმომავლობით.

როდესაც კლიენტს არ სურს თანხის წარმოშობის გზის გამხელა, მას შეუძლია შესატანი თანხის დანაწევრება, რაც უკანონოა და გულისხმობს თანხის ნაწილ ნაწილ შეტანას. მაგალითად 10000-10000-10000 ად შეტანას. თანხის დანაწევრება ასევე შესაძლებელია კრედიტის აღების დროს. თუკი სესხის თანხა აღმატება 15 000 ლარს, სესხის მიზნობრიობა უნდა იყოს მკაცრად გაწერილი. შესაბამისად თუკი მსესხებელს არ სურს თანხის მიზნობრიობის გამჟღავნება, მას შეუძლია სესხის ნაწილ ნაწილ აღება. აღნიშნული დანაწევრების მონიტორინგიც AML დეპარტამენტის მოვალეობაა. ბანკის შესაბამისობის რისკის მართვის განყოფილების AML ქვეგანყოფილება წარმოადგენს აღმასრულებელ ორგანოს, რომელიც ახორციელებს უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის (AML პროცედურები) აღკვეთის პოლიტიკას. შესაბამისობის რისკის მართვის განყოფილების უფროსი ანგარიშვალდებულია რისკის, ეთიკისა და შესაბამისობის რისკის მართვის კომიტეტის (RECC) წინაშე, რომელსაც ყოველკვარტალურად წარუდგენს ანგარიშს განვლილი პერიოდის განმავლობაში ჩატარებული სამუშაოების შესახებ.

მეტი თვალსაჩინოებისთვის განვიხილოთ ტერმინები, რომელთაგანაც შეხება გვექნება ფულის გათეთრებასთან დაკავშირებით.

- უკანონო შემოსავალი არის შემოსავლის ტიპი, რომელიც არის პირის საკუთრებაში და რომლის დასაბუთებაც შეუძლებელია
- ქონება არის ნებისმიერი ნივთი რომელსაც განკარგავს ფიზიკური ან იურიდიული პირი
- ფულის გათეთრება გულისხმობს ფულის გამოყენებას, რომელიც მიღებულია კრიმინალური საქმიანობიდან და რომლის პირდაპირ გამოჩენა და გამოყენება შეუძლებელია. ფულის გათეთრება მოიცავს რისკებსაც, რომელიც გულისხმობს ტერორისტთა დაფინანსებას ან ისეთი საქმიანობის დაფინანსებას რომელიც არის კრიმინალური.
- სატრანზიტო ანგარიში არის ანგარიში რომლის მეშვეობითაც კლიენტს შეუძლია განახორციელოს საკუთარი გადარიცხვები დამოუკიდებლად. სატრანზიტო ანგარიში ცნობილია როგორც გამტარი ანგარიში.
- საბოლოო ბენეფიციარი მფლობელი არის ფიზიკური პირი, რომელიც ფლობს ან აკონტროლებს კლიენტის/პარტნიორის მხარეს; ასევე, ის ფიზიკური პირი, რომლის სახელზეც შესრულდა ტრანზაქცია ან დამყარდა ბიზნეს ურთიერთობა, სამეწარმეო იურიდიული პირის

ბენეფიციარი მესაკუთრე არის მისი წილის ან ხმის უფლების მქონე აქციების 25 პროცენტის ან მეტის პირდაპირი ან არაპირდაპირი ფორმით საბოლოო მესაკუთრე.

- მოკორესპონდენტო ბანკი - არის ბანკი, რომლის მეშვეობითაც მუდმივად ხორციელდება გადახდები და ანგარიშსწორება კლიენტების მიერ მოთხოვნილი ტრანზაქციების დამუშავების მიზნით.
- საექვო ზონა – ქვეყანა ან ქვეყნის ტერიტორიის ნაწილი, რომელიც მიჩნეულია უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის სუსტი მაკონტროლებელი მექანიზმის მქონედ.
- გარიგებების დანაწევრება ამ პოლიტიკის მიხედვით გულისხმობს ერთი პირის მიერ ან ერთი ბენეფიციარის სასარგებლოდ დროის გარკვეულ პერიოდში შესრულებული გარიგებების ერთობლიობას, რომლის ჯამური ოდენობა აღემატება 30 000 ლარს ან მის ექვივალენტს სხვა ვალუტაში და რომლის შესახებაც არსებობს დასაბუთებული ეჭვი, რომ მოხდა მათი განგებ დანაწევრება. ეჭვის დასაბუთების საფუძველს წარმოადგენს AML ოფიცრის მიერ ჩატარებული ანალიზი.

იმისათვის რომ უკეთ ჩავატაროთ კლიენტების მონიტორინგი, ამისათვის საჭიროა „იცნობდე შენს კლიენტს“ (Know Your Customer - KYC). ეს არის მუდმივი, რისკზე დამყარებული პროცესი, რომელიც ემსახურება ბანკის კლიენტებზე, მათ საქმიანობაზე და ფინანსური სახსრების წარმომავლობაზე საჭირო ინფორმაციის მოპოვებას. ბანკი არა მხოლოდ ამოწმებს მისი კლიენტების ვინაობას, არამედ აგრეთვე მონიტორინგს უწევს ანგარიშებზე არსებულ ბრუნვას, რათა განსაზღვროს ის ტრანზაქციები, რომლებიც არ შეესაბამება აღნიშნული კლიენტისათვის მოსალოდნელ ან მისთვის ჩვეულ ტრანზაქციებს ან ანგარიშის ტიპს. საბანკო სისტემა ALTA-ში არსებობს ჩანაწერი რომელიც აღნიშნავს, რომ კლიენტის მონაცემების განახლებიდან გასულია დიდი ვადა, შესაბამისად ავტომატურად ენიჭება სტატუსი, რომ KYC ინტერვიუ განსახლებელია. შესაბამისად როდესაც კლიენტი ბანკში მიდის, მომსახურე მენეჯერი ავტომატურად ახდენს ინფორმაციის განახლებას. ბანკი კლიენტს ყოფს მისი რისკების დონის მიხედვით. კლიენტის შეფასებისას ვიყენებთ კლიენტის წარმოშობის ქვეყანას, ვინაობას, პროფესიას, მის ბრუნვას, იმ ქვეყანას სადაც ის საქმიანობს და სხვას. მაგალითად საქართველოს საბანკო სისტემაში არ ემსახურებიან ერაყის მოქალაქეებს.

კლიენტის რისკის დონეები:

- დაბალი რისკი
- საშუალო რისკი
- მაღალი რისკი
- კრიტიკული რისკი

ფიზიკური პირების კლასიფიკაცია ხდება შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

- გეოგრაფიული რისკი
- საქმიანი რისკი

იურიდიული პირების კლასიფიკაცია ხდება შემდეგი ნიშნების მიხედვით:

- გეოგრაფიული რისკი
- საქმიანობის რისკის მიხედვით
- იურიდიული ფორმის რისკის მიხედვით

კლიენტს მიენიჭება რისკის დონე. როცა ბანკი ფლობს სრულყოფილ ინფორმაციას კლიენტის შესახებ და აქვს დეტალური წარმოდგენა მის ბიზნესსა და ტრანზაქციების ხასიათზე. იმ შემთხვევაში, თუ ბანკი ვერ ახერხებს კლიენტების სათანადო შემოწმების პროცედურის სტანდარტული მეთოდის სრულყოფილად განხორციელებას ან კლიენტი უარს ამბობს მოთხოვნილი ინფორმაციის მიწოდებაზე, საქმიანი ურთიერთობის დამყარება, ან უკვე არსებულის გაგრძელება დაუშვებელია.

თუ კლიენტთან თანამშრომლობის დაწყებამდე ბანკი შეიტყობს, რომ კლიენტი ან საბოლოო ბენეფიციარი მფლობელი არის პოლიტიკურად აქტიური პირი, კლიენტთან საქმიანი ურთიერთობის დაწყების საკითხი წინასწარ უნდა შეთანხმდეს AML ქვეგანყოფილებასთან. AML ქვეგანყოფილება უზრუნველყოფს ბანკის შესაბამისი დირექტორისაგან ასეთ პირთან საქმიანი ურთიერთობის დამყარების ნებართვის მიღებას. პოლიტიკურად აქტიური პირები მაღალრისკიანი კლიენტების ჯგუფში რჩებიან თანამდებობიდან წასვლის ან გადადგომის დღიდან მინიმუმ 1 წლის განმავლობაში. ამის შემდეგ AML ქვეგანყოფილებამ უნდა გადაწყვიტოს, დატოვოს თუ არა აღნიშნული პირები მაღალრისკიანი კლიენტების კატეგორიაში, ან გადაიყვანოს სხვა რისკის კატეგორიაში. ყოველთვის, როდესაც ვცდილობთ ავიღოთ კრედიტი საფინანსო ინსტიტუტში უნდა ვიცოდეთ, რომ სხვადასხვა დეპარტამენტი ყველაფერს

ამოწმებს და ცდილობს რომ არ დაირღვეს კანონი. სწორედ იმისათვის, რომ არ მოხდეს საბანკო საკრედიტო პროდუქტების არასწორად და არამიზნობრივად გაცემა უნდა მოხდეს ყველა ზემოთაღნიშნული საკითხების შესწავლა და გათვალისწინება. წინააღმდეგ შემთხვევაში დარღვეული იქნება მიზნობრიობა, რომელიც განსაზღვრავს საპროცენტო განაკვეთსა და ვადას. შესაბამისად ერთმა არასწორმა ნაბიჯმა შესაძლოა გამოიწვიოს არალეგალური ბიზნესის დაფინანსება და ფულის გათეთრება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ვებგვერდი: www.nbg.gov.ge
2. თიბისი ბანკის შიდა გამოყენების საბუთები
3. საქართველოს ორგანული კანონი